

Kitabu cha Danieli - Mia Moja na Sitini na Moja

*Rola Romayê di Damezrandina Dîtina Pêxemberiya Mizgîniya Pîroz de:
Lêkolînek Hûrgulî li ser Beşa Yazdehemîn a Daniyêl*

Jeff Pippenger
2024-03-27

E nzozi ya Daniel isi nke iri na otu bu isi ebe a na-ezo aka na ya maka ohuu niile nke amuma Akwukwo Nso, a na-eguzobekwa ohuu nke isi nke iri na otu ahụ site n'akara nke Rom.

Na katika nyakati hizo wengi watasimama kumpinga mfalme wa kusini; tena watu wakorofi wa watu wako watajiinua ili kuthibitisha maono; lakini wataanguka. Danieli 11:14.

Jones ákenga vesi ya ntete yina meluta mutindu yayi:

“Amori wakwezuza urugero rw’ubugome bwabo, umwanya wabo uhabwa Isirayeli, ubwoko bw’Imana. Isirayeli na yo, ikurikira inzira z’abapagani, imaze kuzura igikombe cy’ubugome, Imana izamura ubwami bwa Babuloni, kandi ibyambura byose. Babuloni na yo imaze kuzura igikombe cy’ubugome bwayo, ubwo butegetsi buhererezwa u Buperesi. Kandi marayika amaze guhindukirana kubera ubugome bw’Abaperesi, ni bwo igikomangoma cy’u Bugiriki kiza kikabikubura.”

“O na tumi a Grecia wo no beko so akosi bere ben? Bere ben na ese se wobubu no? ‘Bere a mmaratofu no adu won ma no mu.’ Saa oman no gyina ho kosi se wahye n’amumoyesusu no ma, na afei wode tumi no ma ahenni foforo. Saa tumi a wode maa no ne Romafo de no, senea yesua fi Daniel 11:14 no mu. ‘Na saa mmere no mu no, bebre besore atia anafo hene no; wo man no mu akoromfo nso bema won ho so de asi anisoadhehu no so dua; nanso wobehwe ase.’ Wokyeri saa oman yi se oman a akoromfo wom—akoromfo mma, senea nkyerease a ewo kyerewsem no nkyen no ka no.

“Bano ni bo abo obwami busigaye buhabwa ubu, kandi ni ku bw’iki?—‘Abana b’abasahuza bazihagurutsa kugira ngo bashikamishe iyerekwa.’ Igihe iri shyanga rizaza rigasesekara ku rubuga rw’amateka, ni bwo hazinjiramo icyo gishikamisha iyerekwa, icyo ari kimwe mu bigamijwe bikomeye by’iryerekwa, ikimenyetso nyamukuru cyane mu murongo w’iryerekwa Imana yatanze ikoresheje abahanuzi ku bihe byose.” A. T. Jones, *The Columbian Year and the Meaning of the Four Centuries*, 6.

Jones kwuru na mgbe ike Rom “batara n’ohia ihe omume, mgbe ahụ a na-abata nke na-eme ka e guzosie” ... “usoro ohuu nke Chineke nyere site n’aka ndi amuma ruo mgbe nile.” N’akuko ihe mere eme Miller, ndi Protestant kuziri, dika Adventism Laodisia na-eme ugbu a, na ndi ohi nke ndi gi na-anochi anya Antiochus Epiphanes, eze Seleucid nke chiru site n’afu 175 ruo 164 T.K. O bu onye otu nke usoro eze Seleucid, nke bu otu n’ime alaeze ndi Gris sochirinụ nke sitere n’ikewa alaeze ukwu Alexander the Great. Esemokwu banyere okwu a kpomkwem nke ukwu n’akuko ihe mere eme Millerite, nke mere na njirimara Antiochus Epiphanes ka a na-egosi n’elu chaati ndi osu uzo nke 1843.

Ekiyandikyo ku Antiyokusa ku chati kiyimirira yo kyokka ekiraga ekintu ekitasangibwa mu Kigambo kya Katonda eky'obunnabbi. Kiriwo okulwanyisa enjigiriza ez'obulimba ez'Abapulotesitanti ab'omu kiseera ekyo, era kaakano ze njigiriza ez'obulimba ez'Obwadiventi obw'e Lawodikiya. Obanga William Miller yategeera obuziba bw'obukulu obuli mu kutegeera nti Rooma ge maanyi ag'oku nsi agateekawo “olunyiriri olw'okulaba Katonda lwe yawa ng'ayita mu bannabbi olw'ebiseera byonna,” kya kubuusabuusa, naye kyali kitegeerekeka bulungi okunyweza mu ngeri etegeevu ensonga nti Rooma y'eteekawo okwolesebwa.

Kokulembeka kumona, antu balo baliifwa; lelo oyo ukakoleka amafunde, niwe wa nsambu.
Nsumo sha mfumu 28:14.

Solomoni akandika kwamba pasipo maono, watu huangamia, na neno la Kiebrania “maono,” katika aya ya kumi na nne ni lilo hilo kama katika mithali ya Solomoni. Maono hayo ni suala la uzima au mauti, na “maono” hayo yamewekwa imara kwa ishara ya Rumi. Neno “maono” katika aya ya kumi na nne ni neno lilo hilo la maono katika Habakuki, sura ya pili.

Ndzi ta yima ehenhla ka vulanguti bya mina, ndzi ti veka ehenhla ka xihondzo, kutani ndzi ta rindza leswaku ndzi vona leswi a nga ta swi vula eka mina, ni leswi ndzi nga ta swi hlamula loko ndzi tshinyiwa. Kutani Yehovha a ndzi hlamula, a ku: Tsala xivono lexi, u xi endla xi va erivaleni ehenhla ka swiphepherhele, leswaku la xi hlayaka a ta tsutsuma. Hikuva xivono xa ha ri xa nkarhi lowu vekiweke; kambe emakumu xi ta vulavula, naswona a xi tshembisi mavunwa: hambiloko xi hlwela, xi rindzele; hikuva hakunene xi ta fika, a xi nga hlweli.
Habakuki 2:1–3.

Mở tạq “reproved” ʔi phak hr̥am̥ tei, nghĩa là “ʔargued with”. William Miller la mōjī canh gác đượс đặt trên tháp canh trong lịch sử của phong trào thiên sứ thứ nhất và thứ hai, và khi, trong biểu tượng tiên tri, ông hỏi mình phải đáp lại điều gì trong cuộc tranh luận của lịch sử mình, thì ông được bảo phải chép lấy khái tượng, là điều được thiết lập bởi biểu tượng của La Mã. Phù hợp với sự kiện ấy, khi những người Millerite xuất bản bản đồ tiên phong năm 1843 để ứng nghiệm ba câu này của Ha-ba-cúc, họ đã nêu dẫn chính trọng tâm của cuộc tranh luận mà họ đã dẫn vào. Hẳn nhiên, họ đã không hiểu rằng việc họ dẫn chiếu đến lập luận ngu muội cho rằng Antiochus Epiphanes là quyền lực đã thiết lập khái tượng ấy chính là sự tiêu biểu cho cuộc tranh luận của Ha-ba-cúc chương hai; nhưng Bà White đã nói rằng bản đồ ấy đã được “directed by the hand of the Lord, and should not be altered,” vì thế, sự dẫn chiếu đến cuộc tranh luận trên bản đồ ấy là từ chính tay Đức Chúa Trời.

Abakristo ba Millerite bamenye neza ko gutenguha kwa mbere ko ku wa 19 Mata 1844 kwatangije igihe cyo gutinda, kivugwa na Habakuki kandi no mu mugani wa Matayo w'abakobwa cumi. Baje no gusobanukirwa ko ubwo buhanuzi bwombi bwari bufitanye isano itaziguye na Ezekiyeli igice cya cumi na kabiri, aho Ezekiyeli agaragaza igihe ingaruka ya buri yerekwa izasohorera. Iryo jambo “yerekwa” ni ryo jambo rimwe ry'Igiheburayo turimo gusuzuma ubu. Ni cyo gituma Jones ari ukuri iyo avuga ati: “Igihe” Roma “igaragariye ku rwego rw'amateka, ni bwo hinjira icyo gishyiraho yerekwa, icyo ari kimwe mu bigize intego nkuru y'iryo yerekwa, ikimenyetso nyamukuru mu murongo w'iyerekwa Imana yatanze binyuze ku buhanuzi ku bihe byose.” Roma ishyiraho yerekwa ryose ry'Ijambo ry'ubuhanuzi ry'Imana, kandi by'umwihariko ni Roma

urwubakiro rwose rw'igice cya cumi na kimwe rwubakiyeho.

Bhen i Tichelet White are nirefere ku nzalisisa ya nsuka ya chapitla ya zomi na moko ya Daniele mpe aloba ete “bingi ya lisolo oyo esili koleka na nzela ya nzalisisa ya profesu oyo ekozongelama,” azali komonisa ete masolo ya chapitla ya zomi na moko oyo esilaki kokokisama ezalaki bilembo ya baverse ya nsuka ya Daniele chapitla ya zomi na moko. Motó ya likambo ya baverse ya nsuka ya chapitla ya zomi na moko ezali mokonzi ya nordi, oyo wana azali komonisa Roma ya mikolo oyo. Yango wana, masolo ya Daniele chapitla ya zomi na moko, oyo ezongelamaka, ezali masolo oyo ezali komonisa Roma.

Mu mirongo itandatu ya nyuma y'igice cya cumi na kimwe, Roma y'iki gihe (umwami w'amajyaruguru) itsinda ububasha butatu bw'uturere. Mu murongo wa mirongo ine itsinda umwami w'amajyepfo (icyahozze ari Ubumwe bw'Abasoviyeti mu 1989), igihugu cy'icyubahiro (Leta Zunze Ubumwe za Amerika mu gihe cy'itegeko rya vuba ryo ku Cyumweru), na Egiputa (isi yose nk'uko ihagarariwe n'Umuryango w'Abibumbye). Muri Daniyeli cumi na rimwe Roma ya gipagani igaragazwa nk'itsinda ububasha butatu bw'uturere kugira ngo ifate isi yari izwi icyo gihe, hanyuma Roma ya gipapa ikagaragazwa nk'itsinda ububasha butatu bw'uturere kugira ngo ifate isi.

Rûma pagan cara yekem li serê vê beşê di ayeta çardehan de tê gotin, da ku wekî sembola ku dîtîne saz dike were nasandin; lê rabûna wê ya bo hêzê heta ayeta şanzdehan nayê gotûbêj kirin. Padîşahiya Îskenderê Mezin bi temamkirina Peyva pêxemberî ya Xwedê ve hate dabeşkirin bo çar beşan, lê ew çar beş zû xwe di nav du dijberên bingehîn de kom kirin, yên ku di vegotina pêxemberî de ku heta dawîya beşê didome, wekî padîşahê başûr an padîşahê bakur têne nasandin. Di ayeta çardehan de hêza Rûmayê ya ku radibe tê gotin wekî wê hêzê ku dîtîne saz bikira, lê mijarên ku tên gotûbêj kirin têkoşînên di nav mayînên padîşahiya Îskender de ne, wekî ku bi padîşahên bakur û başûr hatine nîşandan.

Mu mstari wa kumi na tano, hao wafalme wawili bado wanashiriki katika mapambano yao, naye mfalme wa kaskazini ndiye anayeshinda. Lakini katika mstari wa kumi na sita Roma yawasili, nao mstari huo wasema, “Lakini yeye ajaye kumpinga,” yaani, wakati Roma inapokuja kumpinga mfalme wa kaskazini ambaye alikuwa ameshinda tu juu ya mfalme wa kusini, mfalme wa kaskazini hataweza kusimama mbele ya Roma. Roma yashinda, na katika mstari wa kumi na sita, Roma nayo ilikuwa isimame katika nchi ya utukufu ya Yuda. Katika mstari wa kumi na saba Roma “ataelekeza uso wake kuingia pamoja na nguvu za ufalme wake wote.” Alimchukua mfalme wa kaskazini ambaye hakuweza kusimama mbele yake, kisha akaichukua Yuda, kisha akaingia Misri.

A o kuḍuvha eneo vhanzhi vha ḑo vusuluka u lwa na khosi ya tshipembe; na vhatshinyi vha vhathu vhau vha ḑo ḑikukumusa u itela u khwaṭhisa bono; fhedzi vha ḑo wa. Zwenezwo khosi ya devhula i ḑo ḑa, ya vhandela thulwi, ya dzhia mivhundu yo khwaṭhiswa vhukuma; na mmubi dza tshipembe a dzi nga koni u ima nayo, na vhathu vhayo vho nangiwaḥo, nahone a hu nga vhi na maanda a u hanedza. Fhedzi ane a ḑa u lwa nayo u ḑo ita zwine a zwi funa; nahone a hu nga vhi na ane a nga ima phanda hawe; nahone u ḑo ima shangoni lavhuḑi, line nga tshanda tshawe la ḑo fheliswa. U ḑo dovha hafhu a livhisa mbilu yawe u dzhena nga maanda a muvhuso wawe woṭhe, e na vha lulamaho; zwenezwo u ḑo ita ngauralo; nahone u ḑo muṇea

nwananyana wa vhafumakadzi, a tshi mu tshinya; fhedzi ene ha nga imi kha thungo yawe, nahone ha nga vhi wawe. Daniele 11:14–17.

Mushindi unaoonyeshwa katika mistari hii ni utimilifu wa Danieli sura ya nane.

Na kutoka katika mmoja wao kulitokea pembe ndogo, nayo ikakua kubwa sana, kuelekea kusini, na kuelekea mashariki, na kuelekea nchi ya uzuri. Danieli 8:9.

ين اكهتەيائى ەوئىشواه - ۆن یتەيائى و ، ەناتسەر مەپەتەب ىامۆر یتەيائىشاپ ۆن یتەيائى ەكووچەب مەلۆخاش
رەسەب یتەسەد كەتاك ، ەناتسەر مەپەتەب ىامۆر مەك تاكەد مەوئى یندناسان - مەزای یشەب ەدقەح ات مدراوچ
یاشاپ ، ەيرووس) تالەمۆر ، (رسىم) رووشاب ەنچوان وەئى . دن از مەد ىفارگوج ەچوان ىس ، تەرگ ادنەي ج
مواگنە ىس وەئى ەنوومن مەدقەح و مەزاش ین اكهتەيائى ىوۆر ىم . نووب (ادوہەي) نىفەرلەد ىكاخ و (رووكاب
یتىاو كەشووخ كەو مەنوچ ؛ ادئس و لچ ات لچ ین اكهتەيائى مەل ەئوون ىامۆر ین دركەرىگاد ەي ىوۆر ىم
مەرابوود ، ەوادىوور ادەي ین ىبش ىپ مەئى ىمەن ووبەرپ مەك ەوۆر ىم وەل رۆز ىكەشەب : یتوگ
(. ەو مەتەبەد

Naho Misri haikuhimili kusimama mbele ya Antioko, mfalme wa kaskazini, Antioko naye hakuweza kusimama mbele ya Warumi, waliokuja sasa kumpinga. Hakuna falme zilizoweza tena kuishinda nguvu hii iliyokuwa ikiinuka. Shamu ilishindwa, ikaongezwa katika milki ya Kirumi, wakati Pompeyo, KK 65, alipomnyang'anya Antioko Asiaticus mali zake, na kuigeuza Shamu kuwa jimbo la Kirumi.

“Amaka ge fīī na ūndū ūcio nīguo waaragia kūrīārīra būrūrī wa ūtheru, na kūrīniina. Rumi nīyaahotire kūgūa hamwe na andū a Ngai, Ayahudi, kūrīa hamwe na kīhikanīro, mwaka wa mbere wa Kristo utarooka 162, na kuuma hīndī īyo nīho yambire gīkaro gīa kwoneka mūno thīinī wa kalenda ya ūnabii. No rīrī, ndīaahotire kūnyita wathani igūrū rīa Yudea na mūhianano wa kūhota kwa mbaara nginya mwaka wa mbere wa Kristo utarooka 63; na nīguo kwarī hamwe na njīra īno ya kūrīa.”

بىرک ىپگ تەكەش تەردەن ەمەل ەگەبەب اىمەي گەنلەت مەردە سەتادار تەم ىاش ىپ سوتنۆپ ، ۆيەبەم
امەر ەچوچ ەمەه ، سولوبوتسىرا ەت سوناكەريە ، ىتباقر وىد رطاخ ەجەت مەك اىدوى ، ابدنومج
سولوبوتسىرا مەك بىرک سوسجم ىە دلج ەر و ، ۋە شىپ ەنمەس مەك ۆيەبەم مەلامەم مەكنا . ەت
سۇ ىنپا وەك مەلصىف مەك مەلامەم سا مەك اەت اتەچ ەو نكىل ، ىە ىنەم رۇپ ىفاصلانان ەوعدە مەك
رەپ مەك اەت اترەك مەدعوە ىرۇا ، ەكەر ىوتلەم كەت دەب مەك مەم ىك نەتسەبرە ىل او وزرا مەن ىرىد
وە مولىم بىسانم رۇا مەلداغ اسىج اگ ەرەك مەفصەت اسى اك رۇمە مەكنا ركا سىپا و
ىنپا ، اىگ تولى سىپا و اىدوى ۋرۇف ، رەك پناھەب وەك تەبذج ىقىقىق ەك ۆيەبەم ، سولوبوتسىرا
مەرخ رە مەك ەتاس مەك ەدارا ىعطق سا ، ىكى ىراىت ىك عافدە تخس كىا رۇا ، اىك جەلسم وەك اىاعر
ەك رۇا ىسك مەك اەت امەرك ىنىب شىپ مەسج ، ەكەر سىپا ەنپا وەك جەت ىھەب رەك مەل لوم
ەك مەلشورى مەك بچ . اىك بقاعەت ەس بىرق اك رورفەم سۇ ەن ۆيەبەم . اگ ەئاج اىدە ىم قح
، اىا رەاب ەنلەم ەس سۇ ، رەك وە عورشان وە مەدان رەپ شور ىنپا ، سولوبوتسىرا وەت اچنەپ كىدەن
ەن ۆيەبەم . ىك شەشوك ىك ەن ەجەلەس مەلامەم مەك رەك مەدعوە اك رەموقر رەشك رۇا تەعاطا لەكم رۇا
وەك سوىنىباگ ، رەك انب رادرس اك تەعاج كىا ىك سوىەابس ، ەك رەك لوبق وەك شەك شىپ سا
ەزاورد مەك اھكىدە ەن سۇ وەت اچنەپ مەلشورى رالاس مەس مەك بچ نكىل . اچىھەب ەن رەك لوصو مقرر
مەن مەئاق رەب ەدەامە سا رەش مەك اىگ اىتەب ەس سۇ ەس ىتوچ ىك سولوىصف رۇا ، ىە دنەب رەپ سۇ
اگ ەمەر .

“Pompey, aha kiri kutiwa usheni waene bila adhabu kwa njia hii, akamfunga Aristobulus, yule ambaye alikuwa amembakiza pamoja naye, kwa pingu, kisha mara akasonga kwenda dhidi ya Yerusalemu pamoja na jeshi lake lote. Wafuasi wa Aristobulus walikuwa tayari kuutetea mji ule; na wale wa Hyrcanus, kuifungua milango. Hawa wa mwisho walipokuwa wengi zaidi, na kwa kuwa wao walishinda, Pompey akapewa kuingia kwa uhuru ndani ya mji. Hapo wafuasi wa Aristobulus wakajiondoa kwenda kwenye mlima wa hekalu, wakiwa wameazimia kabisa kuilinda mahali pale, kama vile Pompey naye alivyokuwa ameazimia kuuteka. Mwishoni mwa miezi mitatu, ufa ukafanywa katika ukuta uliotosha kwa shambulio, na mahali pale pakatekwa kwa makali ya upanga. Katika machinjo yale ya kutisha yaliyofuata, watu elfu kumi na mbili waliuawa. Ilikuwa ni mandhari ya kuhuzunisha, asema mwanahistoria, kuwaona makuhani, wakiwa wakati huo wamejishughulisha katika ibada ya Mungu, kwa mkono mtulivu na azimio thabiti wakiendelea na huduma yao ya kawaida, kana kwamba hawakutambua kabisa ghasia ile ya kutisha, ingawa pande zote kuwazunguka marafiki zao walikuwa wakichinjwa, na ingawa mara nyingi damu yao wenyewe ilichanganyika na ile ya dhabihu zao.”

“Bwana kuumaliza vita, Pompey akabomoa kuta za Yerusalemu, akayahamisha miji kadhaa kutoka chini ya mamlaka ya Yudea na kuiweka chini ya Siria, naye akawatoza Wayahudi kodi. Hivyo kwa mara ya kwanza Yerusalemu ikawekwa kwa ushindi mikononi mwa ule utawala ambao ungeishikilia ‘nchi ya utukufu’ katika mkazo wake wa chuma hata ulipoimeza kabisa.

“NGONDE 17. Naye kandi akahanga amaso yiwe ngo yinjire n’ubushobozi bw’ubwami bwiwe bwose, ari kumwe n’abagororotsi; kandi ni ko azobigira: kandi azomuha umukobwa w’abagore, kugira ngo amwonone; ariko ntazohagarara ku ruhande rwiwe, kandi ntazoba uwe.’

“Bishop Newton uuna ivesi eni kisomwe nyumaindi, ikamonana kutonyesya mbano syayo na w’o mbee, ta uu: ‘Nake akaisya kyeni kyake kya kwinjila kwa nguvu mu uthiani wonthe.’ Ivesi ya 16 yatutwika mpaka ku mukuniko wa Siria na Yudaya ni Aloom. Aloom maali meethukie tene Makedonia na Thrace. Misri niyo yai yisigite ta yila ‘uthiani wonthe’ wa Aleksanda, itakethukiw’e nthi ya utawala wa Aloom; nao utawala uu nĩwo wasyisye kyeni kyawo kya kwinjila kwa nguvu mu nthi isu.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 258–260.

તમે જાણો છો કે નથી? આ લેખોમાં અમે પહેલેથી જ એકથી વધુ વખત નોંધ્યું છે કે દાનિયલ અગયારના ત્રીસમો અને એકત્રીસમો પદ જેમ ચાલીસમા અને એકતાલીસમા પદો સાથે સુસંગત છે, તેમ ત્રીસમો અને એકત્રીસમો પદનો ઇતહાસ પણ ત્રણ શગિડાં ઉપેડી નાખવાની ઘટનાની સાથે સુસંગત છે.

Ngataakil eikok, me, lo, ejokuniu ngolo eong’uan akitodol nakae a ngitunga, kotere eong’uan nguluuniuni ka ngikok ngulu ka ngulu aimo adokokinitos aponi ajautakinit eong’uan nguluuniuni: me, lo, eong’uan ngol ka akiro ka ngitunga, ka akou na ejokunete ngakan ngulu ekei. ... Ka ngikok ngulu tomon ngulu a korion ngolo, ka ngolo akae ngolo ejokuniu, ka ngolo etanakinit eong’uan nguluuniuni; ido eong’uan ngol ngolo ka akiro, ka akou na ejokunete ngakan ngulu ekei, ngolo anyunyorete ngol ejai akwap na epol lolo ngulu ka ngol. Daniel 7:8, 20.

Di heman awayî de ku Daniel beşa heştan, ayeta nehan, sê herêmên cografi yê fethkirinê temsîl dike ku Romaya pagan li ser textê damezrand, bi heman awayî jî, derxistina qijikan (ku Herulî, Ostrogoth û Vandalan temsîl dikin) sê herêmên cografi yê fethkirinê temsîl dikir ku Romaya

papal li ser textê damezrand. Herdu ev dîrok bi ayetên çil heta çil û sê yê Daniel yanzdehan re têkildar in, û derxistina sê qijikan bi dîroka ayetên sî û sî û yekê re têkildar e.

“8:8. Ndzi anakanyisise timhondzo, kutani, waswivo, exikarhi ka tona ku huma rimhondzo rin’wana leritsongo, leri emahlweni ka rona ku nga tshuriwa hi timitsu timhondzo tinharhu ta le mahlweni; kutani, waswivo, eka rimhondzo leri a ku ri ni mahlo lama fanaka ni mahlo ya munhu, ni nomu lowu vulavulaka swilo leswikulu.”

“Daniel akachunguza zile pembe. Dalili za mwendo wa ajabu zikaonekana katikati yake. Pembe ndogo (mwanzoni ndogo, lakini baadaye yenye nguvu kuliko wenzake) ikajisukuma juu miongoni mwazo. Haikutosheka kupata mahali pake yenyewe kwa utulivu na kulijaza; ilipaswa kuzisukuma kando baadhi ya zile nyingine, na kuyanyakua mahali pake. Falme tatu zing’olewa mbele yake. Pembe hii ndogo, kama tutakavyopata nafasi ya kuona kwa ukamilifu zaidi baadaye, ilikuwa upapa. Pembe tatu zilizong’olewa mbele yake zilikuwa Heruli, Waostrogothi, na Wavandali. Na sababu iliyowafanya kung’olewa ilikuwa ni kwa kuwa walipinga mafundisho na madai ya uongozi wa kipapa, na hivyo ukuu wa askofu wa Roma katika kanisa.”

“Na ‘mu ihembe iri mwari ameso akafanana n’ameso y’omuntu, kandi n’akanwa akavuga ebigambo bikuru,’ ago ameso ni ikimenyetso gikwiye eky’obugezigezi, obujanja, obukodyo, n’okureeb’ embere eby’obukuru bw’abapaapa; kandi akanwa akavuga ebigambo bikuru ni ikimenyetso gikwiye eky’eby’okwekuza n’eby’okwegamba eby’abepisikopi b’e Rooma.”
Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 132–134.

Roma ka onhe'ta penáš pe'cha e Bible prophecy, ha pe'te'he Daniel chapter eleven pe. Pe chapter-o, prophetic history ha'a pe ka ma ku'o before the Millerite movement, deh pe to'o ka repeat iñi last six verses de Daniel eleven. The conquering de three geographical obstacles ha pe ka establish both pagan ha papal Roma upon the throne ka represent pe chapter eleven, ha un dehe two representations ka typify the time when modern Roma ka again establish upon the throne. Roma ka onhe'ta penáš pe'cha e vision, ha Paul ka identify deh papal Roma ka reveal pe its time.

Mutu nanga ampunete kwa njira iri yose; pakuti zuŵa lira talikwiza, pokhapokha pakwamba pize kupatukanga, ndipo muntu wa uheni wavumbukizika, mwana wa kunangika; iye wakusuka na kujikwezga pachanya pa chirichose icho chikuchemeka Chiuta, panji icho chikusopelereka; mwakuti, nga ni Chiuta, wakukhala mu tempile la Chiuta, wakujilongora yekha kuti ndi Chiuta. Kasi mukukumbukira yayi kuti, apo nkhaŵa namwe pambere, nkhamuphalirani vinthu ivi? Ndipo sono mukumanya icho chikukolezgera, kuti wavumbukike mu nyengo yake. 2 Watesalonika 2:3–6.

Upapa ulitwaa kiti cha enzi kama ufalme wa tano wa unabii wa Biblia katika mwaka 538, na wengi wanaoutazama mstari wa sita bila shaka wangekisia kwamba Paulo anamaanisha kwamba “Upapa ungefichuliwa katika 538.” Hili huenda likawa sahihi, lakini kwa kiwango cha chini kabisa ni ukweli wa pili kuhusu kile ambacho Paulo alikuwa akitambulisha. Paulo, kama manabii wote, ananena zaidi kuhusu siku za mwisho kuliko kuhusu kipindi chake mwenyewe. Alikuwa akirejelea jinsi upapa ungefichuliwa kiunabii, kwa maana kama nabii alikuwa katika upatano na manabii wengine wote. Mstari juu ya mstari, wale wasio na maono huangamia, na wale wasio na maono,

Tuzadwumiza ilo li mu nkutintila ya dilongi dyetu mu cilembelo cinalonda.

“ផ្លូវច្រើនទៅបន្តកិច្ចបង្កង់ ដំបូងដោយលាក់លំបៀម និងសង្ខេបសង្ខេប
ហើយបន្តទាបមកកាន់តែប្រាកដថា ខណៈដែលវាកើតឡើងក្នុងកម្ពុជា
និងទទួលបានការគ្រប់គ្រងលើកនឹកចិត្តគ្រប់រូបសម្រាប់ ‘អាជីវកម្មនៃអំពើទុច្ចរិត’
បានបន្តតទៅមុខក្នុងកិច្ចការបោះបញ្ចេញនិងប្រមាថព្រះរបស់វា
សូមឱ្យតម្លៃនៃអាជីវកម្មសម្រាប់បាន
ទំនៀមទម្លាប់នៃសាសនាព្រះបុរាណបានផ្សេងច្នៃចូលមកក្នុងក្រុមជំនុំឱ្យសុទ្ធ។
វិញ្ញាណនៃការសម្រុះសម្រួល និងការប្រព្រឹត្តិកិច្ចសុរាបតាម ត្រូវបានទប់ស្កាត់មួយរយៈ ដ
ោយសារការប្រៀតប្រៀនយ៉ាងសាហាវដែលក្រុមជំនុំបានទទួលបាននៅក្រោមសាសនាព្រះបុរ
ាណ។ ប៉ុន្តែ នៅពេលការប្រៀតប្រៀនបានបញ្ចប់
ហើយសាសនាឱ្យសុទ្ធបានចូលទៅក្នុងរាងរាង និងព្រះរាជដំណាក់របស់សុតចេ
នាងបានដាក់ចោលភាពសាមញ្ញព្រះទ័នទាបរបស់ព្រះឱ្យសុទ្ធ និងសាវករបស់ទ្រង់
ដើម្បីបើកភាពអធិកអធម និងអំនួតរបស់បូជាបារាយ
និងអនុគ្រប់គ្រងនៃសាសនាព្រះបុរាណ; ហើយជំនួសឱ្យការរបស់ព្រះ
នាងបានដាក់ជំនួសដោយទ្វីស្តី និងបុរាណវិទ្យារបស់មនុស្ស។
ការប្រព្រឹត្តិកិច្ចតាមឈ្មោះរបស់ក្នុងស្ថានទីនេះ នៅដើមសតវត្សរ៍ទីបួន
បានបង្កកឱ្យមានការអរសប្បាយយ៉ាងខ្ពស់; ហើយលោកិយ
ដែលគ្រប់រូបដោយទម្រង់នៃចេតនាសុចរិត បានដើរចូលមកក្នុងក្រុមជំនុំ។ ឥឡូវនេះ
កិច្ចការនៃការពុករលួយបានរីកចម្រើនយ៉ាងឆាប់រហ័ស។ សាសនាព្រះបុរាណ
ទោះបីជាមើលទៅហាក់ដូចជាត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយរាល់ក្នុងដោយ
ក៏បានក្លាយជាអនុកល្យនវិញ្ញាវិញ្ញាណរបស់នាងបានគ្រប់គ្រងក្រុមជំនុំ។ គោលលទ្ធផល
ពិធីព្រមទាំងអបិយជនឱ្យរបស់នាង ត្រូវបានបញ្ចូលចូលទៅក្នុងជំនឿ និងការថ្កុលប
ង្កប់របស់ពួកអនុកល្យនវិញ្ញាណព្រះឱ្យសុទ្ធដែលគ្មានតម្លៃកាសថាជឿបំណុលោះ។

“Ubwumvikane hagati y’ubupagani n’Ubukristo bwatumye habaho gukura no kwaduka kw’umuntu w’icyaha’ wavuzwe mu buhanuzi ko azarwanya Imana kandi akishyira hejuru yayo. Iyo gahunda nini cyane y’idini ry’ikinyoma ni igihangano gihambaye cy’imbaraga za Satani—urwibutso rw’imihati ye yo kwicaza ku ntebe y’ubwami kugira ngo ategeke isi

akurikije ibyo ashaka.” The Great Controversy, 49, 50.